

Izaja razen pondeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
loži. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leta
K 60, za mesec K 20,
za Nemčijo celo leto K 812,
za ostalo tujino in Ameriko
K 860.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Pismo iz Prage.

3. junija

Zbornica poslancev je začel
delom. Razprava o vladni deklaraci-
ji se je včeraj začela. Doslej so go-
vorili: mažarski kršč. socijalec Kör-
mendi Ekeši, češki soc. dem. Skalak,
nemški soc. dem. Seliger in Slovak
Hodža. Dosedanje seje poslanske
zbornice so bile nekako slavnostne:
volitev predsednika zbornice, volitev
predsednika republike, skupna seja
poslanske zbornice in senata — vse
je šlo doslej kot bi bilo »namazano«,
včerajšnja seja pa se je nekako usta-
vila. Kdor je opazoval prejšnje, iz
strank sestavljeno, čisto češko »Na-
rodno Predstavništvo« in sedanjo
zbornico poslancev, mora takoj kon-
statirati veliko razliko. Čeje: zbor
delavolnih ljudi, sedaj: skupina, ki
je precej podobna dunajskemu parla-
mentu. Govori se češko, slovaško,
mažarsko in nemško. Ko pridejo po-
slanci iz Prikarpatke Rusije, bo za
nameček še rusinsko...

Zanimiva sta bila govora so-
dr. Skalaka in Seligerja. Sodr. Skalak je
reprezentant levega krila čeških soc.
demokratov. Pečal se je z vladno iz-
javo, ki je podala politiko »koalicije«,
za katero on ni. Prav interesantna
so njegova izvajanja o socijalizaciji.
Dejal je:

»Socijalizacijo smatram za vpra-
šanje moči in nikdar ne za vprašanje
sporazuma in politične sprave. To
vprašanje je podobno onemu odprave
militarizma. Militarizem je vprašanje
moči... Postopna socijalizacija ni so-
cijalizacija. Ako se pravi, da se dajo
le zrela podjetja socijalizirati, je to
neumnost, ker to ni socijalizacija,
temveč monopolizacija oz. podraž-
ljevanje. V monopolizaciji ne vidim so-
cijalizacije iz enostavnega razloga,
ker čisti dobiček gre v korist razred-
ne države. Iti pa bi moral edino v ko-
rist delavskih razredov. Tudi tam ni
mogoče govoriti o socijalizaciji, kjer
delavci participirajo na dobičku — to
so kapitalistične izmišljotine, ki niso
»socijalizacija«.

Resnični gospod v takih podjetjih
je podjetnik, delavec pa enostavno
objekt kot poprej... Tudi sindika-
lizacija ni socijalizacija. Ako nimajo
delavci svoja podjetja, je to lepo in
hvalevredno, ali gospodarsko struk-
turo taka fakta ne izpremenijo, ker ta-
ka podjetja so člani kapitalističnega
ustroja, morajo konkurirati in se ravnati
po splošnih trgovskih pogojih...
Tudi zadružništvo ni še socijalizacija,
ker tudi ono mora živeti v privatno-
kapitalističnem gospodarskem siste-
mu in se ne preobrača iz temelja pri-
vatno kapitalističnega sistema...
Često se razpravlja: ali naj se vrši
socijalizacija s povračilom ali brez

povračila. Na to najlažje odgovorimo,
ako gremo v jedro stvari. Kako naj
bo s socijalizacijo finančnega kapita-
la? Ali je mogoče to socijalizacijo iz-
vršiti s povračilom, to je s finančnim
povračilom ali brez? Ako bomo
mislili s socijalizacijo resno, tedaj pri-
demo tudi k socijalizaciji bank in fi-
nančnega kapitala, in jasno nam bo,
da je tehnična posledica razlaščenja
v socijalizaciji — razlaščenje brez
povračila!

Socijalizacija je ureditev takšnega
izdelovalnega sistema, kjer je popo-
lnoma izključena privatna last velikih
izdelovalnih sredstev. Lastnik je vsa
družba, ki ima dolžnost urejevati vse
izdelovanje in izmenjevanje oz. za-
meno vseh izdelkov.

Poslanec so-
dr. Seliger se je prav-
tako pečal s proklamacijo vlade, odo-
braval je v mnogih ozirih proglas
min. preds. Tusarja zlasti glede so-
cijalizacije. Končal je s pomembno iz-
javo, v kateri je povedal, da bo mo-
goče marsikaj kaj prepriča med nem-
škimi in češkimi soc. demokrati v
tem parlamentu, ali v enem bomo

vedno skupaj nastopali, in to je: v
pridobivanju svobode delavskemu
razredu in zmage socijalizma.

Doslej so govorili Mažar,
Čeh, Nemec in Slovak. Zapisani so
na listi govornikov še: dva Nemca,
en Mažar, dva Čeha in en Slovak.
Zanimiv bo razvoj te nove »Avstri-
je«.

V poslanski zbornici je sedaj pet-
najst poslanskih klubov, in sicer:

1. klub poslancev soc. dem. češ-
kih; 2. klub agrarnih poslancev češ-
kih; 3. klub poslancev čeških kleri-
kalcev; 4. klub nemških socijalnih
demokratov; 5. klub čeških socija-
listov; 6. klub narodnih demokratov;
7. klub nemških agrarcev; 8. klub
nemških nacionalcev; 9. klub nem-
ških kršč. socijalcev; 10. klub čeških
obrtno-trgov. posl. 11. Mažarski
kršč. socijalisti; 12. nemški narodni
socijalisti; 13. mažarski soc. demo-
kratje; 14. Modračkov klub; 15. klub
nemških svobodomošlecev. Lepa me-
šanica! K tem pridejo še poslanci iz
Tešinskega (nekaj Poljakov) in iz
Prikarpatke Rusije (Rusini!).

Predsednik poslanske zbornice je
socijalni demokrat Tomašek.

Proti politiki v cerkvi.

Volilnemu odboru v narodnem
predstavništvu je predložil demokrat
Pešič predlog, po katerem naj se pre-
pove vsakršna agitacija za volitve v
cerkvi in v uradih. Tudi socijalna de-
klaracija je stavila to zahtevo, ko je
bila pripravljala volitve za narodno
skupščino prejšnja demokratokoso-
cijalistična vlada. Pešičev predlog bo
obravnaval najprej ministrski svet,
potem pa pride v narodno predstavi-
ništvo.

Kako bo s predlogom?

Vsa-
ko, ki se zanima za politiko,
ve, da klerikalizem žanje pri nas svoj
uspeh v prvi vrsti zaradi tega, ker
zlorablja cerkev za svojo klerikalno
politiko. Nikjer se toliko ne politizira
kakor v cerkvi, ki ima privilegij, da
te ovadi državnemu pravdniku, če bi
tam ugovarjal neresnici ali krivicam.
Ako se da varstvo veri v cerkvi, je
to svoboda vesti in verskega čuta.
Če pa porablja duhovništvo cerkev
za to, da v njej agitira za to ali ono
politično stranko, če presoja te ali
one stranke, potem to ni več vera,
ampak so politična vprašanja, ki po-
segajo v socijalne interese družbe.
Cerkev je danes zastopnica kapitali-
stične družbe, zato je tudi nje agita-
cija v namene kapitalistične družbe
proti interesom delavstva in proti
interesom napredka.

Velika je pa razlika med duhov-
ščino pri nas in bolj na jugu. Dočim

se tam dohi duhovščina ne vtika mno-
go v politiko, tvori pri nas pravcati
klerikalni agitacijski aparat duhov-
ščina. In zdi se nam, da utegnejo
prav te razmere ugodno vplivati na
sprejem zakona o prepovedi politike
v cerkvi. Srdi deloma tudi Hrvati
ne smatrajo duhovščino za politične
agitatorje, zato bodo uvideli, da je
stvar v redu in bodo predlog, da naj
se prepove politična agitacija v cer-
kvi in v uradu po večini sprejeli z
zadovoljenjem.

Klerikalci bodo pri nas sicer za-
gnali vrišč in krik, da trpi vera, kar
pa ni resnično. Kadar duhovnik
opravlja verske obrede, naj ima svo-
bodo, kadar pa politizira, naj mu sme
ugovarjati vsakdo, tukaj naj velja držav-
ljanska enakopravnost zanj in za
druge državljane.

Tak zakon je potreben. Prav
mnogo krivic bo odpravil, ki se gode
sedaj po cerkvah proti socijalno-
demokratski stranki in proti delavskim
organizacijam.

Novo! Novo!

Ravnokar je izšla zanimiva brošurica
Naša gospodarska in soc. vprašanja.

Spisal Abditus.

Cena K 4—, s poštnino K 4'20.

Naroča se v upravištvu »Napreja«,
Ljubljana, Franciška ulica 6-I.

Ali so delavci tega krivi?

Komunist Evgen Varga je izdal
knjigo, kjer opisuje proletarsko dik-
taturu za časa sovjetske vlade na
Mažarskem. V tej knjigi pravi, da
nosijo glavno krivdo, da je propadla
sovjetska vlada na Mažarskem,
delavci sami. »Kljub svoji nezadost-
ni revolucionarni izšolanosti in ne-
organizirani komunistični stranki
so delavci vendarle hoteli, da se jim
nudi naenkrat prav vse, kar bi uteg-
nila dati socijalistična bodočnost.
Delavci so zahtevali, da se jih takoj
povzdigne v kar najboljše razmere,
in ko to ni bilo takoj mogoče, so se
odvrčali od proletarske vlade. To
razpoloženje proletariata so proti-
revolucionarji izrabili; to je bil tu-
di eden glavnih vzrokov, da so pro-
drle in zmagale romunske čete.«

To torej očita komunist Varga
delavstvu. »Preveč so naenkrat ho-
teli,« pravi. In kaj je resnica? Ma-
žarski delavci so pričakovali od
diktature v resnici bore malo; de-
lavec je hotel le svoje udobno biva-
lišče, zahteval je, da se vsak dan
do sita najde, da se poštenje ob-
leže in obuje, torej stvari, ki niso
ničesar nemogočega, nikakor pa s
tem še ni zahteval paradiža! Varga
dalje pripoveduje, kako je vsled
vsega tega prišlo do še hujšega
splošnega pomanjkanja, kot je bilo
poprej, kako je delovno ljudstvo
moralo še bolj stradati kot kdaj po-
prej. Kajpada je potem takem moralo
nastati v delavcih prepričanje, da
diktatura ni ono, kar se jim jo je
vedno predočevalo: namreč sredi-
stvo, da se pomanjkanje in beda, če
že ne takoj odstrani, pa vsaj na
mah ublaži in zmanjša! Ali pa je
kdo to reč mažarskemu delavstvu
že prej raztolmačil in povedal, kaj
da ga čaka v diktaturi? Ali mu je
kdo predočil vse gorje, ki bi ga po-
vzročila diktatura? Varga torej že
sedaj ve, da diktatura za sedaj ne
more delavstvu izboljšati življenja.
Ker pa delavstvo ni poizkusil
predmet za take eksperimente, bi
bilo menda na mestu, da bi si bili o
diktaturi povsem in pravočasno na-
jasnem.

Vsa agitacija za sovjetsko dikta-
turo obstoji resnično le v tem, da
more edinole diktatura — in to ta-
koj — ozdraviti vse družabno zlo in
odpraviti vse strašno pomanjkanje.
O Rusiji nekateri pripovedujejo naj-
lepše stvari, drugi pa zopet, da je
tam v nekaterih krajih veliko po-
manjkanje in lakota. Za pomanjka-
nje in bedo v naših domačih deželah
pa se slika povsod demokracijo kot
edino krivo slabih razmer. Vsemu je
kriva socijalna demokracija — tako

vpilejo vse meščanske stranke —
in tako tudi komunisti, češ, socijalni
demokrati se ne morejo odločiti za
diktaturu, ki bi takoj prinesla reši-
tev! Ti kritiki seveda ne povedo, da
se socijalni demokrati za kaj takega
ne zavzimalo le iz golega globok-
kega odgovornostnega čuta napram
proletariatu. Komunistični kritiki
so popolnoma edini z buržoaziji v
trditvi, da so socijalni demokrati vse-
ga krivi. S tem hočejo komunisti
delavstvo pridobiti na svojo stran.
Ko pa se je komunistom enkrat po-
srečilo, kakor na Mažarskem, da
so sprilazili delavstvo iz diktature
s tem, da so mu vcepili nezaupanje
do demokracije in mu obljubili, da
neha z diktaturo naenkrat vsa beda
in pomanjkanje, pa je potem dikta-
tura prinesla delavstvu in »komu-
nističnim voditeljem razočaranje, be-
do in pomanjkanje, pride komunist
Varga in pravi, da je poloma dikta-
turne taktike in propasti sovjetske
vlade na Mažarskem krivo delav-
stvo, ker »ni hotelo ničesar pogre-
šati«.

Mažarski diktatorji so se v
svoje predsode, češ, da ni treba
pri diktaturi na voljo in željo delav-
cev jemati ozira, tako vživeli, da so
vsako gesto delavcev imenovali
slabost. Nezadovoljstvo in pomanj-
kanje vztrajnosti pa je vendar bilo
dejstvo, ki se je jasno kazalo! In z
dejstvi je dolžan vsakdo računati.
Vpoštevati je treba, kakšni so de-
lavci, ne pa kakšni naj bodo po
diktaturi. Delavstvo je med vojno
dosti trpelo, trpelo toliko, da ne ka-
že nobene volje, prostovoljno pre-
našati kako hujše pomanjkanje. Ve-
liko se je pregrešil torej nad delav-
stvom oni, ki je odločal, pa ni upo-
števal tega moralnega in fizičnega
stanja, v katerem se je delavstvo
nahajalo.

Varga opisuje razmerje delav-
stva do diktature tako-le: »Nerevo-
lucionarni sloji in celo delavstvo
samo je smatralo izolirani proletar-
ski režim samo za prehodno poli-
tično epizodo. Najboljše intelektual-
ne sile so se otegovale organizacijs-
kemu delu, oni pa, ki so bili v
službi, so delali sabotažo; prav tako
je bilo tudi s sovjetskimi funkcio-
narji. Ti funkcionarji so poskušali
pridobiti si potom uslug prijateljev
med buržoazijo, skušali so se zasu-
gati za vsak slučaj. Nihče se ni stro-
go držal odredb, nihče tudi ni z
dvignjeno glavo prenašal pomanj-
kanja. Razpoloženje je postajalo kla-
verno, desničarski elementi med
delavstvom so začeli omahovati in
sklepati kompromise z buržoazijo in

LISTEK.

A. P. Čehov:

Znameniti ljudje.

(Poslovenil Fran Pogačnik)

(Dalje.)

V.

Drugega septembra je bilo toplo in mirno,
a pusto vreme. Rano zjutraj se je dvignila nad
Volgo lahna megla, a po devetih je začelo de-
ževati. Ni bilo pričakovati, da se razjasni. Pri-
čaju je Rjabovskij pravil Olgi Ivanovni, da je
slikarstvo najhvalejše in najprijetnejša
umetnost, da on ni umetnik in da le norci vidijo
v njem talent; tedaj je hipoma zgrabil nož in
razparal svojo najboljšo študijo. Po zajtrku je
sedel mračnega obraza pri oknu in gledal na
Volgo. Volga je tekla mimo brez bleska, kalna,
temna in hladna. Vse, vse ga je spominjalo, da
se bliža otožna, duhomorna jesen. Bilo je, ka-
kor da je narava snela z Volge razkošno zele-
nje bregov, dijamantne odseve žarkov na vodi,
prozorno sinjo daljo in sploh ves kras ter vse
to položila v skrinjico do prihodnje pomladi;
nad Volgo so krožili vrani in jo dražili: »Gola!
Gola!« Rjabovskij je poslušal njihovo krakanje
in mislil, da je že izdihnil in izgubil svoj talent,
da je vse na tem svetu slučajno, lažljivo in

glupo in da bi mu pač ne bilo treba razmerja s
to žensko. Z eno besedo, ni bil dobre volje in
čutil se je potrtega.

Olga Ivanovna je sedela za špansko steno
na postelji, prebirala s prsti svoje krasne pre-
divaste lase in si predstavljala v duhu sedaj
sprejemnico, sedaj spalnico, sedaj kabinet svo-
jega moža. Domišljija jo je na svojih krilih po-
nesla v gledališče, k švilji in k znamenitim
prijateljicam. Kaj neki delajo sedaj? Ali se je
spominjajo? Sezija se je že pričela in čas je
misliti na večerne zabave. A Dimov? Mili Di-
mov! Kako krotko in otroško-zalostno jo prosi
v svojih pismih, naj se prej ko mogoče vrne.
Vsak mesec ji je poslal 75 rubljev, a ko mu je
pisala, da se je pri umetnikih zadolžila za 100
rubljev, ji je poslal tudi to vsoto. Kako dober,
kako velikodušen človek! Potovanje je Olga
Ivanovno utrudilo, že se je dolgočasila in želela
je, pobegniti od teh mušikov, od te vlažne reke
in iznebiti se čustva telesne nečistosti, ki se ga
ni mogla otresti! ves čas svojega kočevanja.
Ako bi Rjabovskij ne bil dal slikarjem častne
besede, da preživi tukaj z njimi do 20. septem-
bra, bi mogla že danes odpotovati. Kako bi bila
lepo!

»Bože moj,« je zastokal Rjabovskij, »Kdaj
vendar se prikaže solnce? Solnce pokrajine
pač ne morem nadaljevati brez solnca!«

»Saj imaš študijo pri oblačnem nebu,« je de-
jala Olga Ivanovna, ki je stopila izza španske

stene. »Pomniš, spredaj na desni gozd, na levi
čreda krav in gosi. Sedaj bi jo lahko dovršil.«

»E, se je zmračil slikar.« Dovršiti! Kaj me
imate res za tako neumnega, da bi ne vedel
sam, kaj naj delam!

»Kako si se vendar izpremenil proti meni,«
je vzdihnila Olga Ivanovna.

»No, imenitno!«
Olgi Ivanovni je vzdrhtelo obličje. Šla je k
peči in zaplakala.

»Da, le solz je še manjkalo! Nečajte! Jaz
imam tisoč vzrokov, da bi plakal, a vendar ne
plakam!«

»Tisoč vzrokov,« je vzdihnila Olga Iva-
novna. »Glavni je pač ta, da sem vam najljubša.
Da!« je vzklila in glasno zajokala. »Da go-
vorim resnico, vi se sramujete najine ljubezni.
Trudite se, da slikarji tega ne zapazijo, dasi je
nemogoče skriti in jim je že davno vse znano.«

»Olga, le eno vas prosim, je zaprosil sli-
kar in položil roko na srce. »Le to vas pro-
sim: Ne mučite me! Drugega ne potrebujem
od vas!«

»Prisegite mi tedaj, da me še vedno lu-
bite!«

»To je mučenje!« je siknil slikar skozi zobe
in skočil pokonci. Konča se s tem, da skočim v
Volgo ali znorim! Pustite me!

»No, ubijte me, ubijte me!« je kriknila Olga
Ivanovna. »Kar ubijte!«

Zopet je zaplakala in stopila za špansko
steno. Po slannati strehi je udarjal dež. Rja-
bovskij se je prijel za glavo in tekal iz kota v
kot. Potem si je odločnega obraza, kakor da
hoče komu kaj dokazati, pokrli furačko, obesil
čez ramo puško in stopil iz hiše.

Ko je odšel je Olga Ivanovna dolgo ležala
na postelji in plakala. Najprej je mislila, da bi
bilo najbolje, zastopiti se, da bi jo Rjabovskij,
ko se vrne, našel mrtvo; nato so jo ponesle mi-
slil v sprejemnico, v kabinet svojega moža in
predstavljala si je, kako sedi nepremično poleg
Dimova, kako uživa fizičen mir in čistost in
kako sedi zvečer v gledališču in posluša Maz-
zinija. Želja po civilizaciji, po mestnem šumu in
po slavnih ljudih ji je stisnila srce. V hišo je
stopila ženska in počasi zakurila peč, da skuha
obed. Zadišalo je po sajah in v čmru je posinjel
zrak. Vrnili so se umetniki v visokih, blatnih
škornjih in z obrazi, mokrimi od dežja, pregle-
dovali študije in se tolažili, da ima Volga tudi
ob grdem vremenu svojo prelest. Preprosta
ura na steni je tiktakala. Ozeble muhe so se
nagnjele v srednjem kotu okrog podob, sli-
šati je bilo njih brenčanje, izpod klopi pa se je
čulo škrljanje čurkov.

Ob solčnem zatonu se je Rjabovskij vrnil
domov. Vrgel je na mizo svojo furačko, legel
bled, izmučen in v blatnih škornjih na klop in
zatisnil oči.

(Dalje prih.)

postali tako izdajalci. — Pač ne razveseljuje slika diktature! Ali pa ne sledi iz tega, da diktatura stoji na silno nesigurnih tleh, če ne najde železne opore v delavstvu, če ni plod prepričanja, plod volje delavstva? Na pesek zidana stavba se kaj lahko zmaže!

Madžarski proletarijat ne zasluži nobenega očitka. Njegove žrtve

so mednarodnemu proletarijatu dragocena šola, mi pa ga pomilujemo vsled njegove sedanje žalostne usode, ki le ni sam zakrilil. Mesto da bi madžarskemu proletarijatu danes očitali in ga obdolževali, mu gre od internacionale le pomoč in rešitev iz pesti belega terorja.

Po A. Z.

Nelojalni politični boj na Koroškem.

Gospod dr. Maks Obersnel nam je poslal naslednji dopis:

Guštanj - Ravne. Dovolite mi, gospod urednik, da z ozirom na dopis, ki ga je objavil »Naprej« z dne 6. t. m. pod zgornjim naslovom, resnično in ljubo ugotovim nekoliko dejstev, da bo slika o tukajšnjih razmerah objektivnejša in pravičnejša. Nočem braniti nikogar, vsak bodi v svojem delokrogu in za svoja dejanja sam odgovoren; vendar pa je za pravilno presojo posameznih dogodkov gotovo potrebno, da se po možnosti spoznajo in ugotovijo tudi njihovi vzroki. — Tukajšnje sedanje razmere so res žalostne; vsled njih ne trpi le delavstvo, ampak vse prebivalstvo, ki mu je na tani, da se duhovi umirijo in razmere izboljšajo. A dogodki, ki jih omenja Vaš dopis, niso teh razmer povzročili, ampak so sami posledice brezvestnega in brezobzirnega hujškanja, zanešenega k nam v zadnjih dveh, treh mesecih. Poprej smo imeli mirnejše, zadovoljivejše razmere; upravičena je bila nada, da se popolnoma ublažijo nasprotstva, ki so izvirala iz poprejšnjih političnih razmer in iz lanskih vojnih dogodkov; šovinizma ni bilo in nasilja tudi ne; možje pošteni volje vseh strank in strul so sodelovali z resnim namenom in z dobrim uspehom. — Takrat so se vrnili k nam oni tukajšnji domačini, ki so se lanskega leta — zavedeni — z orožjem v rokah borili proti naši državi. Sprejeti so bili kot polnopravni državljani, nekaj jih je tudi prišlo v tukajšnje tovarno. Od takrat se je vse izpremenilo. Ne morem trditi, da so baš ti zavedni ljudje povzročili to izpremembo. Gotovo so med njimi tudi taki, ki umevajo svoje dolžnosti, izvirajoče iz obzirnosti napram njim. Gotovo pa je tudi, da se je pričelo takrat, komaj opazno v začetku, a vedno intenzivnejše, ono rovarjenje in vznemirjanje, čigar posledice so danes očitne. Povod se je našel v vsaki stvari. Slovensko petje je do bilo izživalen pomen. Slovenec je postal »čuša«, slovenski razglasi in plakati so se pričeli trgati, slovenske zastave krasti, razširjale so se letaki in brošure protidržavne vsebine, raznašale govornice, da Guštanj ne ostane v Jugoslaviji, iskal se je in našel najmanjši povod za obrekovanje in prepet. A vedno so znali pravi krivci ostati lepo v ozadju, režija je bila izvrstna. Vsa pomirjevalna prizadevanja so imela le en uspeh, nasprotstva so se še bolj poostila. Posredoval, pomirjeval, poravnaval sem v neštetihi slučajih, premirje je bilo le trenotno, vsa razsodnost, treznost, pravičnost brez trajnega učinka. To so vzroki, ki sem jih zgoraj omenil; posledice vidimo danes; vsestransko nezaupanje, nestrpnost, razburjenost.

Ne »inteligencia«, ne delavstvo nima krivde na današnjem položaju; ne v tukajšnjem »šovinizmu«, ampak v hujškanju, ki prihaja od onstran meje, ima vse zlo svoj izvor.

Politični pregled.

+ Dvanajstina. Za vsa ministrstva je odobrena y celoti proračunska dvanajstina za leto 1919-1920 in je njena veljavnost razširjena tudi na leto 1920-1921. Razen tega je odobren kredit 50 milijonov dinarjev za izredne potrebe.

+ Nesoglasja y belgrajski vladi. Sedanja koncentracijska vlada, vlada »miru in reda«, kakor so meščanske stranke krstile to svoje težko rojeno dete, doslej še ni prav nič pokazala, da dela za »mir in red« y državi. Stranke, ki sede sedaj skupno y vladi, se ravno tako prepirajo med seboj in rivalizirajo druga z drugo, kakor prej. Parlamentarna zajednica in demokrati so si hudo y laseh glede agrarne reforme, glede volilnega reda in ustave. Dosedaj vlada še ni prav ničesar naredila vsled teh nesoglasij in čas hiti. Vlada je kvečjemu začela s polno paro s staro svojo izvoznikiško prakso (da cene živin ne padejo in »rezerve« špekulativno ne trpe), je zvišala poštnino tako, kakor je menda nima nobena druga država, ter podražila tobak. Za kako drugo »delo« ne vemo. Kapitalistom je torej dana zopet možnost bogateti z

Vsakomur, »inteligenci« in delavstvu, ki hoče resno, da se razmere umirijo, mora postati jasno, da bo to šele tedaj mogoče, ko se onemogoči skritim, neodgovornim hujškanjem njih nečedni posel.

K temu dopisu gospoda dr. M. Obersnla dostavljamo:

V nedeljski številki »Napreja« se je naš dopisnik y Guštajnu osokoli in javnosti povedal, kakšne razmere so y Guštajnu. Dopisnik ima popolnoma prav, da je to storil, ker je s tem povedal resnico.

Res so neznosne razmere danes y Guštajnu. Gostja klerikalcev proti mirnemu delavstvu, ki je organizirano y socialno-demokratski stranki, presega vse meje, pijani občinski tajnik preganja mirne delavce na vseh koncih in krajih, ravno tako tudi nastavljenec tovarne zmerja te lojalne delavce ob vsaki priliki.

Naš dopisnik si je »vzel korajžo« in obelodanil nekoliko teh stvari. To pa g. dru. Obersnelu ni všeč in nam je poslal dopis, s katerim hoče deloma ovreči to, kar piše nedeljski »Naprej«. To je storil g. dr. Obersnel zato, ker je y dopisu tudi sam imenovan in opozorjen, da naj se pobriga kot državni nadzornik y Guštajnu, da se delavcem ne bo godila krivica.

Gospod doktor, mi nimamo nič proti temu, temveč le odobravamo, če obsoiate nemške šoviniste. Ne vemo pa, kdo bi odobral, če se tri deklice igrajo na trati in med seboj nemško govorijo (ker drugače ne znajo), pa pride mimo inteligent in zarjavo nad otroki: »Proklete krote, ali ne boste slovensko govorile med seboj«. O priliki, ko so imeli kovinarji svojo podružnično sejo, je prišel pijani občinski tajnik in je mirne delavce nahrulil in narazen podil. Če morajo biti y Guštajnu gostilne ob 9. uri zaprte in občinski tajnik popiva cele noči okrog, se bomo vendar enkrat zgenili in vprašali, od kod ima dohodke, da mu še nese za dragoceno vino.

Za danes ne bomo navajali več takih in sličnih dogodkov. Pač pa gospodu doktorju priporočamo, da tudi svoje fantiče vzgraja drugače, zakaj bodala in revolverji niso prava kultura niti ne za Vaše ljudi y Guštajnu.

Gospod dr. Obersnel misli najbrž, da je sakrosancten. Mi mu pa tu povemo, da bi bila njemu kot državne-nadzorniku še zlasti dolžnost, da bi skušal ublažiti razmere y Guštajnu, ne pa, kakor je že bil slučaj, ko se je prišla ugledna oseba pritožiti zoper občinskega tajnika, da je stvar »zatušala«. Njegova naloga je bila, da bi o pritožbi obvestil okrajno glavarstvo.

Gospod doktor y svojem dopisu sam priznava, da je bilo Guštajnsko delavstvo lojalno, mi pa mu pravimo, da je tudi danes še lojalno, ampak kot zavedno delavstvo se ne da šikanirati. In to se godi prav sedaj, ko stojimo pred plebiscitom!

Toliko za danes. Sakrit.

Izvažanjem ljudstvu pa je s tem odvzeta nada, da se cene znižajo! »Mir in red« se kaže posebno lepo y južni Srbiji, kjer ni človek pred razbojniki (hajduki) več varen življenja (posledica balkanske buržoazijske korupcije y javnem življenju). Doslej je parlament samo verificiral nekatere poslanske mandate, drugega pa nič. Različni »odbori« odlagajo s svojim »delom«, samo »odbor za volilni red posluje«. Bo že vlada naredila, tako si mislijo poslanci in vlečejo dnevnice.

+ Pred odločitvijo glede tešinskega vprašanja. Poljski minister za znanje stvari Patek je odpotoval y Pariz, kjer bo odločilno posvetovanje o zadnjih predlogih entente y tešinskem vprašanju. Patek bo konferiral y Parizu glede Tešinske tudi s češkim zunanjim ministrom dr. Benešem. Beneš odpotuje potem neutegoma y Prago, da pouči vlado o poljskih namerah. V isti zadevi je že odpotoval y Prago pariški češki poslanik.

Citate! Širite!
= NAPREJ =
edini sedelast. dnevnik slovenski.

Dnevne vesti.

Katoliški podporni stebri kapitalizma.

»Slovenca« silno bole razkritja, ki smo jih spravili na dan y zadevi Auerspergovih gozdov. Ta bolest se izraža y onemoglem jecanju o 1000 vagonih lesa, Drufovki, Croati y bivšem poverjenstvu za soc. skrb. Gospodje, bivši poverjenik za soc. skrbstvo, Drufovka, zastopnik Croatia 1. dr. so vsi y Ljubljani. Če kaj veste o njih, da ni bilo prav, kar na dan z odkritji! Od vas ne pričakujemo in zahtevamo nobene prizanesljivosti! Kar na dan z odkritji kot bomo tudi mi prišli še z nadaljnjimi y zadevi famozne pogodbe s knezom Auerspergom. S samimi namigavanji in »kazanem na žide« se ne boste zmazali.

Grbavec.

Prigodilo se je, da je narodovo prestolico obiskal odlični inozemski znanstvenik in naš prijatelj. Na čast so mu priredili komerz. Na razne napitnice in nagovore se je dobrodošel gost zahvalil. Svojega predgovornika, ki mu je zaklical v svojem govoru, y katerem je hvalisal in poveličeval gostovo domovino, opazujoč jo zelo nenaravno, pregovor: Wright or wrong it is my country. (Pravica ali krivica, moja domovina je) je zavril: »Prihajam iz zapada, iz dežele, ki nosi velik del odgovornosti za sedanji položaj. Ne morem se pridružiti besedam predgovornika in njegovemu citatu. Ne soglašam s oficijelno Anglijo, in se čutim dolžnega, da to poudarim. Proti london-skemu paktu sem in sem protestiral. Vsakdo mora danes priznati, da Evropa trpi pod neumornim zastarelim sistemom tajne diplomacije. Slovenci so dokazali, da danes niso več majhen narod, da so narod, ki noče umreti, ki je trden in vztraten in žilav. — — — Predgovornik pa se vsled tega ni sramoval, ni slišal, da mu je vse, živo in mrtvo, klicalo, da je grbavec, da ma veliko grbo, ki je ne more odstraniti. Zakaj rojen je grbavec. A ti grbavec se ne morejo sprehajati med lepimi, postavnimi ljudmi in se družiti z njimi, ker so ne-popolni, popačeni in stoji na zelo nizki razvojni stopnji. Splošno se tudi govori, da se vsled svoje grbe zelo krivijo, da so še bolj popačeni na zunan kakor na znotraj. Boje se njihove neodkritosrčnosti in neizobraženosti. A naš narod šteje y splošno žalost veliko takih grbavcev, zaradi katerih morajo tudi vsi, ki so lepe postavbe, plemeniti in značajni njegovi člani, trpeti. I am sorry for you!

Višješolski svet in dijaštvo ter svobodomiselnici in klerikalci. Višješolski svet je razposlal y četrtak (10. t. m.) po ljubljanskih srednjih šolah dopis, y kojem »prepuveduje dijaštvu vsako zbiranje izven šole kakor tudi vsako ustanavljanje strokovnih in »političnih« dijaških zvez, posebno »Saveza jugoslovanskih dijaških zvez y Beogradu«. Dalje pripominja še poverjenstvo za uk, da »je to potrebno ter da velja sedaj — ko še nimamo novega disciplinarnega reda — še vedno stari«. Vse lep! Stari disciplinarni red vsebuje res vse gorenje določbe — ampak tudi nikler ne pravi, da veljajo le za gotovi del dijaštva. Današnje določbe veljajo pa le za tzv. »Preporodovce«. Slov. dija. zveza — nota bene: klerikalna srednješolska org.!! — pa sme delati, kar hoče. Se sredini (9. t. m.) »Slovenec« jo vabi na politični klerikalni mariborski tabor, »kjer bo skupno s kmetsko in delavsko mladino zborovalo tudi katol. dijaštvo in višješolski svet« še ni prepovedal udeležbe. G. prof. Vadjal se ne gane, da bi dijaštvu dal kaj enakopravnosti... Kaj je temu mar, politika! Jug. dija. zveza, proti koji je vse — kot se nam zdi naperjeno je navadno dija. društvo, ki se ne meni niti najmanj za politiko. Ima literarne, športne, filatelistične etc. odseke, prireja primerna predavanja in ničesar drugega. Seveda je pa nasprotnikom trn y peti in ti delajo po načelu: nedolžnega napadaj, krivega pa blagruj. In zato pa vidiš povsod toli protekile klerikalstva in zatiranje vsega napredno mislečega. — Zaenkrat pričakujemo »Slovenčevega« odgovora, pozneje pa še kaj več o tej gnibli.

Na obeh slovenskih gimnazijah y Ljubljani, to je na prvi državni gimnaziji y Tomanovi ulici in na realni gimnaziji na Poljanah, se bodo vpisovali učenci za prvi razred šolskega leta 1920/21. dne 29. junija t. l. od 8. do 12. ure, prejemni izpiti pa bodo 3. junija od 8. ure naprej. — K vpisovanju je primesti obiskovalno izprijedilo in rojstni (krstni) list.

Kr. državna realna y Ljubljani. Vpisovanje učencev za prvi razred šolskega leta 1920 in 1921 se vrši y nedeljo 27. junija od 9. do 12. ure. Učenci naj pridejo y spremstvu staršev ali njih namestnikov in naj s seboj prinesejo krstni list. Obiskovalno sprijedilo in potrdilo o cepljenju koz. Vnanji učenci se lahko že preje zglašajo pismeno. — Vzprejemni izpit iz veronauka, slovenščine in računstva se prične točno ob osmi uri y sredo 30. junija.

Mestni dekliški licej in realna gimnazija. V sled pomanjkanja prostorov odpadejo sprejemni izpiti y juliskem terminu. — Ravnateljstvo.

Nova emisija kolkov. Z dnem 16. junija 1920 pridejo y promet kolki nove emisije in sicer po 2, 5, 10, 20, 30, 40, 50 in 60 par in po 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 30, 40, 50, in 100 dinarjev. Ki se prodajajo za dinarje ali krone y relaciji 1 : 4. Kolki, ki so sedaj y porabi, se z dnem 16. junija t. l. razveljavijo in se morejo zamenjati od tega dneva dalje tekem 2 mesecev proti kolkom nove emisije.

Poštni uslužbenci iz Hrvaške se pritožujejo zaradi slabih gmotnih razmer, ki jih imajo. Ne le, da so poštni uslužbenci na Hrvaškem izredno slabo plačani, marveč so tudi y nestalnih službah in nimajo nikakšne pokojnine. Y trumah zapuščajo naporno delo, ki se pri njem uslužbenci prav hitro obrabijo in onemorejo, a na starost jih čaka beraška palica. I, seveda, na Hrvaškem imajo veliki gosposde druge skrb!

Izprememba pisemskega pristojbenika y mednarodnem prometu. Počeni dne 10. junija t. l. se uveljavijo y mednarodnem poštne prometu sledeče pisemske pristojbine: 1. Za pismo do 20 gr se plača 2 K, za vsakih nadaljnjih 20 gr oziroma del te teže pa 1 K 20 vin. 2. Za navadno dopisnico 80 vinarjev, za dvojno dopisnico (z odgovorom) 1 K 60 vinarjev. 3. Za tiskovine, poslovne papirje in vzorce brez vrednosti se plača za vsakih 50 gr 40 vin. Najmanjša pristojbina za priporočeno iznaša 2 K in pri vzorcih brez vrednosti 80 vin. 4. Pristojbina za priporočeno iznaša 2 K, pristojbina za ekspresno dostavitev (ekspresnina) pa 2 K 40 vin. — Pričujejo mednarodne pristojbine veljajo y pisemskem prometu za vse tuje države, izvenzemji Avstriji, Madžarsko in Bolgarsko; za te države veljajo do preklica tuzemske pisemske pristojbine po novem pristojbeniku. Republika Česloslovaška ni več deležna dosedanje ugodnosti tuzemskih pisemskih pristojbin. Y prometu y Česloslovaško naj se zaračunavajo torej zgornje mednarodne pisemske pristojbine. Za časopise y Česloslovaško pa veljajo tudi nadalje tuzemske pristojbine.

Rektor belgrajskega vseučilišča je predlagal, da se izpremeni 28. člen o ureditvi vseučilišč y 78. člen splošne uredbe vseučilišč. Te izpremembe so y zvezi s sprejetjem invalidnih častnikov, ki so dovršili nižji kurz vojne akademije.

Produktivno zadrugo čevljarjem za Slovenijo. Naznanja svojim članom, da prodaja »opita in usnje y pondeljek, dne 14. junija ob dveh popoldne. Najprej bo prodala kopit in potem usnja, in sicer y Spodnji Šiški, štv. 30. Odborniki so naprošeni, da so ob 1. uri na mestu!

Adolf Zwatz umrl. Društvo tiskarskih pomočnikov naznanja, da je y četrtak ob 6. zvečer umrl njega član Adolf Zwatz (roj. 1847. y Celovcu). Pokojnik je bil član organizacije od leta 1868. In več let blagajnik. Uslužben je bil pri firmi Ig. pl. Kleimmayer & Bamberg. Od leta 1912. je bil invalid. Pogreb bo y soboto (12. t. m.) popoldne ob 4. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Blag mu spomin!

Redar veržnik. Nekd bivši redar je postal veržnik, uvenov, ker mu ta lahki posel več nese kot težka varnostna služba. Iz Trsta je pripeljal avtomobil manufakture, katero so mu zaplenili.

Z bankovci y grob. Y Trstu se je pripetil tragikomičen slučaj, da je na legarju oboleli Poljak, ki je prišel iz Amerike, y vročici pojedel 60 bankovcev po 20 dolarjev. Takoj je občutil y želodcu silne bolečine. Zdravniki so mu dali takoj močno odvajalno sredstvo. Peteročlanska komisija je potem čakala na izid. Poljak je dal iz sebe 50 bankovcev, ki so bili nepokvarjeni, a naravno zelo onečedeni. Desinficirali so jih. Deset bankovcev je ostalo y črevah. Z bankovci je hotel leči y hladni grob.

Državna posredovalnica za delo. V delo se sprejemajo: kuharice, služkinje, gozdni delavci, hlapi, dekletje, poljski delavci in delavke, mizarji, čimarni in čimarnice, rudarji, sidarji, pietarji, tesarji itd.

Umrlo je y Ljubljani od 30. maja do 5. t. m. 18 oseb, med njimi 8 tujcev, rodilo se je pa 22 otrok, med njimi 1 mrtvorojenec.

Leon Trocki:

:: Boljševiška ::
revolucija y Rusiji
prične jutri izhajati
y NAPREJU.

Izpred sodišča.

Novodobni rokovanjaci. Vsaka polvolna doba rodi razbojništvo in zločinstvo. Pred sto leti so živeli »rokovanjaci«, o katerih govore naši romani. Tudi po sedanji vojni so se pojavili slični rokovanjaci. Rokovnjaško društvo, ki je živela po samotah in pomoči ropala po raznih krajih na Notranjskem ter celo na Hrvaškem, je tvorila četvorica: Andrej Rant, Vrata Matevž in Jakob Ris iz Cirknice ter Ivan Jančar. Izvršili so številne vlope in tatvine. Kradli so vse: moko, mast, meso, blago, perilo, kornje, cigarete itd. Šest vlomov so jim zamogli dokazati. Rantu kot kolovodji in glavarju družbe, pa pripisujejo nad 30 vlomov. Ugotovljena škoda pri šestih vlohih znaša nad 75 tisoč kron. Pred porotnim sodiščem so bili obsojeni: Andrej Rant na sedem let, brata Matevž in Jakob Ris na pet let in Ivan Jančar na 16 mesecev težke ječe.

Novice.

— Za rektorja češkega jezika na filozofski fakulteti y Beogradu je postavljen dr. Stanislav Brambej, na poljedelski fakulteti pa je postavljen za honorarnega profesorja za kulturo rastlinstva in selekcije Aleksej Stebud, profesor bivšega agronomskega kurza y Moskvi.

— Krščanski socijalci proti izobrazbi delavstva. Budimpeštanski vseučiliški senat je bivšemu ministrskemu svetniku Rudolfu Szilardu odtgnil naslov doktorstva, ker je Szilard prelomil prisego, izdatno podpisajoč boljševiški sistem, ki je stremil po uničenju madžarske narodne države. Madžarski »Uradni list« priobčuje imenik 59 medicincev in 5 medicink, ki so bili zaradi svojega vedenja za proletarsko diktaturo izključene iz madžarskih vseučilišč. Ti niso storili drugega, kakor da so pomagali delavstvu pri njegovem izobraževanju, vsled česar morajo sedaj trpeti preganjanje.

— Uporaba češkega jezika pri cerkvenih obredih. Papež je obvestil praškega nadškofa Kordača, da je y smislu predlogov čeških škofov dovolil uporabo češkega jezika pri službi božji.

— Reforma pravnih študij y Nemčiji. Pravni krogi y Nemčiji se tačas mnogo bavilo z reformo pravnih študij. Predvsem stremi reforma za tem, da omeji pravno zgodovino ter da požiivi y prvi vrsti živo pravo. Važno se polaga predvsem na javno in mednarodno pravo ter ekonomsko predizobrazbo.

— Potres. Y Faenzi, provincija Ravenna, so čutili y noči dne 8. t. m. močan potres.

Kultura.

Iz gledališke pisarne. Y petek, 11. junija 1920 se uprizori kot popolna predstava o priliki poseta koroške mladine »Trnjulčica«, pravljica y 5 slikah s petjem in godbo. (Izven abonementa, znižane cene.) — Y petek, 11. in y nedeljo 13. junija 1920 poje y Nicolajevi operi »Vesele žene windsorske« g Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju, vloga Falstaffa in sicer y slovenskem jeziku. — Radi koncerta koroške mladine y hotelu Union, ki se vrši y soboto dne 12. t. m. je začel predstav »Pagliacci«. Les Sylphides ob pol 9. uri zvečer. — Y Leoncavallovi operi »Pagliacci« poje vlogi »Nede« in »Colombine« gospodična Thalerjeva.

Iz stranke.

Zaupniki! Ali veste, da je eno izmed najvažnejših del to, da širite »Napreja« med delavstvom? (5) Občni zbor čevljarjev y Verbovcu pri Mozirju se bo vršil y soboto 12. t. m. ob 5. uri popoldne. Shod usnarjev se bo vršil y Radečah pri Zidanem mostu dne 12. t. m.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

IZVOZNA TRGOVINA STA VLJENA POD NADZORSTVO.

Belgrad, 9. Na včerajšnji ministrijski seji je bil sprejet odlok, da bo v bodoče vsa izvozna trgovina pod nadzorom, ki jo bo vlada naknadno določila. Središnja zadruga za izvoz bo morala, ako bo obstala, ves svoj dobiček razdeliti med poljedelce, ki so v vojni trpeli škodo. Ves izvoz blaga in carina bi se morala plačevati edino v dinarskih novčanicah, da se izboljša kurz našega denarja.

BOJI ALBANCI ZOPER ITALIJANCI.

Berlin, 10. »Lokalanzeiger« poroča iz Lugane: Kakor piše »Epoca«, so Albanci z močnimi silami napadli Italijane pri Valoni in jih vrgli do 4 km pred utrjenim taboriščem. Ujeli so nekoliko italijanskih vojakov in častnikov in zaplenili orožje. Parnik, ki je bil s četami namenjen v Valono, so v Tarentu zadržali na povelje zveze italijanskih mornarjev. Ko pa so parnikovo osebje izmenjali z mornariškimi četami, je parnik odplul.

Pariz, 10. Agence Havas javlja iz Rima, da so Albanci zasedli vasi Bestrova in Selica. Italijanski posadki sta se umaknili v Valono.

ZAPADNA OGRSKA ZA PRIKLJUČITEV K AVSTRIJI.

Dunaj, 10. Včeraj se je oglašila v državni pisarni deputacija iz Zapadne Ogrske ter zahtevala, naj se Zapadna Ogrska čimprej priključi Avstriji, ker hočejo Madžari zapleniti vso žetev.

TEŠINSKO VPRAŠANJE.

Praga, 10. Pariško poročilo o rešitvi tešinskega vprašanja ni popolnoma resnično. Dejstvo je, da je poslanska konferenca razpravljala o zadevi in sklenila, predlagati češkoslovaški in poljski vladi, naj bi se tešinski problem rešil potem razsodišču. Direktna pogajanja med Poljsko in Češkoslovaško se niso vršila in se ni ničesar odločilo. Vprašanje se ne more rešiti z navadnim dogovorom med češkoslovaško in poljsko delegacijo v Parizu, ker je potrebno, da zavzamejo vsi odgovorni činitelji stališče glede rešitve vprašanja. Tudi češkoslovaški minister za zunanje stvari dr. Beneš zavzema to stališče. Poljski minister Patek dospe danes v Pariz, kjer bo imel z dr. Benešem skupna posvetovanja. Dr. Beneš se bo po teh razgovorih vrnil v Prago, kjer bo merodajnim činiteljem poročal, kako se to vprašanje razvija v Parizu in kakšni so v tem oziru nameni poljske vlade. Jasno je torej, da so vesti o sporazumu prezgodnje.

MISIJA DR. MÜLLERJA ZA SESTAVO NOVE NEMŠKE VLADE.

Berlin, 10. Listi poročajo, da se je državni predsednik Ebert včeraj dalj časa razgovarjal z državnim kancelarjem Müllerjem in pozneje tudi s podkancelarjem Kochom. Državni kancelar, ki bo najprej dobil nalogo, da sestavi novo vladno, se bo predvsem obrnil na neodvisnih; kakor pa piše časopisje radikalne leve, bo ta njegov korak ostal brezuspešen.

OBILNA ŽETEV V FRANCIJI.

Pariz, 10. Po soglasju vseh vestih iz vse dežele je letos pričakovati posebno ugodno letino v Franciji, in sicer glede vseh poljskih pridelkov. Pšenice bodo našli po splošni sodbi 80 milijonov stotov, dočim je znašala lanska žetev le 48 in pol milijona stotov. Ker potrebuje Francija zase 90 milijonov stotov, bo tedaj letos skoro neodvisna od uvoza tuje pšenice.

DEMISIJA POLJSKE VLADE.

Varšava, 10. Vlada je podala demisijo. Državni tajnik je demisijo sprejel, naprosil pa je člane vlade, naj zaenkrat še dalje vodijo državne posle.

RUSKO-POLJSKO BOJIŠČE.

Moskva, 10. Frontno poročilo: Pri Bobrujsku smo odbili sovražnega napad. Naše čete bojujoče se na de-

snem bregu Dnjepra, so potisnile sovražnika do železniške proge Kijev—Korostyn. Blizu Tarašče je bil sovražnikov odpor zlomljen pri Bjeli Cerkvi. Na Krimu smo ustavili pohod generala Frangla.

FRANCOZI IZPRAZNILI TRACIJO.

Amsterdam, 10. Iz Carigrada se javlja, da je poveljnik francoskih čet v Traciji dospel v Carigrad in da so francoske čete traško ozemlje sedaj popolnoma izpraznile.

ITALIJANSKA DELEGACIJA V MOSKVI.

Moskva, 10. Dne 7. junija je dospela v Moskvo italijanska delegacija, ki bo proučevala politični in gospodarski položaj v Rusiji, kakor tudi vprašanje vzpostavitve trgovskih zvez med Rusijo in Italijo.

IZVOLITEV LODCEJ.

Chicago, 10. Senator Lodge je bil izvoljen za stalnega predsednika republikanskega konventa.

Gospodarstvo.

— Zadnji padec dinarske novčarice je izzval kartel trgovcev, ki hočejo vzdržati vrednost franka na višini 200—220 dinarjev za čas dveh do treh mesecev, dokler ne prodajo blaga, ki ga imajo na skladišču. Tako poročajo iz Belgrada. Vlada pa, ki je sama glavni verzičnik, jim ne more ničesar.

— Odkup vojnega posojila v Čehoslovaški. Čehoslovaški finančni minister dr. Engliš je predložil narodni skupščini predloga glade odkupa voj. pos., katero bodo plačevali s 65 od sto za javne zavode in s 50 od sto za zasebnike. Predloga je zadel pri mnogih strankah na odpor.

Iz Slovenije.

Radeče pri Zidanem mostu. (K reševanju agrarne reforme.) Prejeli smo naslednji dopis od sodruga: Cenjeni urednik! Blagovolite sprejeti in objaviti v Vašem listu »Naprej« sledeče vrstice v popravi: V listu št. 126 z dne 3. junija 1920 pod naslovom »Radeče pri Zidanem mostu« ste objavili, da je prišla dne 20. maja t. l. rešitev agrarne reforme v radeški dolini in da se je zbralo ljudstvo okrog izsolanega učenjaka za kmetijstvo, ki je prišel iz Ljubljane radi oddajanja njiv in travnikov gospodov Outmanstala in Starca, kar pa ni bilo javno razglašeno itd. ter da so dobili boljši ljudje kakor so trgovci, krčmarji in slični veljaki tudi boljše kose zemlje. Konstatiram, da se je za to razdelitev občan obvestilo z oklicem pri cerkvi in so tudi v resnici prišli vsi tisti, ki so se za stvar zanimali; nadalje konstatiram, da niso dobili trgovci in krčmarji nobene zemlje. Kar se pa tiče povišanja najemninske določe je ljudstvo samo odločilo na licu mesta od 5 na 10 vin, za m² in so dobili le revni ljudje to zemljo, kar se je že v naprej vpoštevalo. Kar se tiče delavskih plač moram pa tudi konstatirati, da vlada ni dala nobene prepovedi glede znižanja. (P. n. dopisnike torej prosimo, da se o stvari prej prepičajo, preden nam poročajo. Op. ur.)

Črnomelj. (Klerikalna moralna). Tukaj imamo mizarskega mojstra Franceta Kambič, ki je pa tako zagrižen klerikalec, da je svoje ga vajenca Miroslava Stržinar, kateri se je bil proti njegovi (Kambičevi) volji — z dovoljenjem staršev — vpisal v sokolski naraščaj in nastopil dvakrat pri javni telovadbi, odpustil od vajeniškega pouka, pokazal s tem svoj klerikalni značaj ter se napravil zelo priporočljivega. — Nek dopisnik »Slovenca« iz Črnomlja opisuje v »Slovencu« z dne 5. junija 1920, kako vro je uspel na binokostni ponedeljek izlet orlovskega naraščaja na Rožanc in pravi: »Zanimiva je bila tekma za češnje«. Kako so pa tekli kmetje lastniki češenj, za Orlovim naraščajem, pri katerem je bil tudi sin gospoda Kambiča, tega seveda dopisnik ne pove. Upamo, da bo g. Kambič plačal proti volji lastnikov obrane češnje ter povzročeno škodo na drevju.

Črna. (Ljudski shod.) Krajevna politična organizacija Črna je pri-

redila dne 6. t. m. v prostorih gostilne g. Krulca javen političen shod. Dvorana je bila nabito polna, kar kaže veliko zanimanje za naše socialistične ideje. Na shodu nam je poročal sodrug Svetek iz Ljubljane o splošnem položaju delavstva. Z izrazitimi besedami nam je orisal krivice, ki jih trpi danes delovno ljudstvo, krivice povzročene po onih, ki nam oznanjajo Kristov nauk, sami pa uganjajo lucifersko politiko proti delavstvu. Nato je govoril sodrug Salamon o lokalnih razmerah in o razvoju političnih organizacij na Koroškem. Bodril je navzoče k pristopu k »delavskemu izobraževalnemu društvu Svoboda«, ki ima edini namen, nezavedne tovariše-delavce spraviti iz teme na sonce. Zahvaljujemo se obema sodrugoma, izražajoč željo, da nas v kratkem zopet obiščeta.

Guštajn. (Shod). V nedeljo dne 6. junija se je vršil pri nas javni ljudski shod na selišču pod lipo. Že pred shodom je gerent g. Lečnik z orožnikom iskal po celem Guštajnu sodruga Miheveca. Na poti k shodu ustavita gerent in orožnik s. Miheveca in zahtevata od njega dovoljenje za shod. Med prekanjem na trgu se je nabrala ogromna množica ljudi, ki je obkolila gerenta in Miheveca. Ko je po dolgem prekanju s. Mihevec gerenta poučil, da gerent in orožništvo nima na shodu, ako nima od okrajnega glavarstva naročilo, ničesar opraviti, jo je gerent potuhnjeno odkuril. S ploskanjem in zasmejanjem je množica, posebno ženske, spremljala gerenta. Nato se je vršil shod na tržišču. Sodruga Mihevec je govoril o položaju delavstva in izvaljal, da postajajo razmere od dne do dne slabše; delavcu se delajo zapreke pri gradbi organizacije od ministra do zadnjega vaškega občinskega tajnika. Listi nam naznajo katastrofalno padanje cen, cene potrebščin pa od dne do dne rastejo in delavski položaj je vedno slabši. Če si hoče delavstvo svoje stanje izboljšati, se mora tesno organizirati v svojih delavskih organizacijah. Delavstvo je sodruga Miheveca izvajanje burno odobraval. Gospodu gerentu Lečniku in pa občinskemu tajniku Košutniku, ki imata v celih občinah samo pet pripadnikov, pa svetujemo, da naj pustita mirne in lojalne delavce v miru.

Mežica. (Delavska prireditelj). Da ne boste mislili, da spimo pri nas, ali da imamo morda strah pred g. župnikom Hornböckom, ki se sicer ne strinja z našim programom ter raje zagovarja dr. Korošca in njega režim, poročamo zopet o tujakštem našem delu. Dramatični odsek podružnice »Svoboda« v Mežici je v svojih prostorih dne 6. t. m. ob 16. uri priredil dve šaloigri, ki sta nam nudili mnogo smeha. Te predstave se je udeležilo občinstvo od blizu in daleč. Takoj po igri je otvoril sodrug Salamon javni politični shod, kateremu je bil obenem tudi izvoljen za predsednika. Predsednik naznani dnevni red, nakar pada besedo sodrugu Sveteku iz Ljubljane. Ta je obširno govoril o delavskem položaju, ter vzel današnji družabni red pod strogo kritiko. Navajal je navzoče k organizatoričnemu delu, potemtakem edino le možno rešiti proletarijat iz sedanjih nepravil. Ker se na vprašanje predsednika ni hotel nikdo več javiti k besedi, zaključil je predsednik z zahvalo občinstvu za mnogobrojno udeležbo to inpozantno prireditelj.

Turnišče pri Ptuj. Dr. Tone, odgovorni urednik ptujskega lažnjivega lista, poroča 30. maja v ptujskem listu o naslednjem dogodku: »V ponedeljek, dne 17. maja t. l. je jutranji osebni vlak Ptuj-Maribor pri čuvajnici na Turnišču treščil ob z vinom naloženi voz, ker voznik ni mogel pravočasno spelati čez progo. Strlo mu je voz in tri plovilake vina. Voznik Janez Vindiš iz Leskovca je z malimi poškodbami srečno ušel nesreči, ker je bil s konji vred že čez tir. Splašeni konji so mu, pa zbežali na Hajdn. Lastnik vina in voznik trpita ogromno škodo. Kdo pa je zakrivil? Ker so še železničarski uslužbenci na posledica mukopolnega stavanja zelo utrujeni, se lahko krivca ta nezgoda odpusti, da ni bil zmožen pravočasno zapreti zatvornice proge. Za povrnitev škode se pa itak lahko zvišajo pristojbine pri železnici, češ,

zakaj se ne bi to potujočemu ljudstvu nekaj več zaračunalo na korist vrlo službe železničarjem, ker po njih načelu ne bi bilo nobene nezgode na železnicih, ko bi vedno stivali in višjo plačo zahtevali. Železniških nadlog varuj nas Bog!« — Svetovati moramo dr. Tonetu, da se drugič bolj natančno prepriča, zakaj čuvajno službo ni imel stavljujoči železničar socialni demokrat ali, kakor pravi dr. Tone, komunist, marveč zvezar Furlan, ki je med stavko služboval, in sili še druge železničarje na delo. Omeniti moramo še, da je tudi vlak št. 224 približno o o tem času, ko se je ta nesreča zgodila, prerezal kretnico, ker se gospodje uradniki na postaji v Ptuj brigačo samo za zapiranje železničarjev in za tožarenje, ne pa za službo, ki bi jo morali v redu opravljati kot vsak drug uslužbenec in delavec. Ti gospodje uradniki blatijo in so sporočili Tonetovemu listu plače dveh delavcev, ki sta zaslužila približno 3600 K z čezurnim delom in se pritožujejo v ptujskem listu, da nastavljeni in delavci več zaslužijo kot uradniki. Reklo je tudi več uradnikov, da raje delajo službo pepelnika kot uradnika, to pa le za tegetadelj, ker so delavcem njihove plače nevoščljivi. Lažejo tudi v Ptujem listu, da je predsednik železničarske organizacije nameraval, če železničarji zmagajo, nastaviti nekatere uslužbence in delavce za načelnike. Na taka sumničenja jim le odgovarjamo, da lažejo in njih čast zahteva, da se opravičijo. Neki gospod glavni uradnik na postaji pa naj ne hodi na scence, ker ima maslo na glavi. Naj se spomni, ko je od delavcev zahteval, ob času poloma, da naj utrgajo plombo na vozni vratih, in naj vzamejo iz voza nekaj vreč moke. Lep zgled in vtisk na delavce, če se od njih kaj takega zahteva! Enakih slučajev je še na razpolago. Skrajni čas je, da bi ravnateljstvo lužne železnice proti tem gospodom enkrat energično nastopilo, ne pa brez vsega vzroka proti železničarjem, da jih odpušča, ker veruje postajnim načelnikom. Res je tudi, da odpuščeni delavci na postaji Ptuj niso drugega zakrivil, kot da so stivali; res je tudi, da le eden izmed odpuščenih, že precej let pri železnici in ima sedem otrok nepreskrbljenih, in ti gospodje uradniki še ploskajo in se smejejo, pa pravijo, zdaj jih bomo ukrotili, naj se malo izstradajo.

Knjižico le izgubil železničar od Zelene jame po Sv. Petra cesti do Resljeve ceste danes, v petek dopoldne od 8. do 9. ure. V njej je dvanajst plačilnih listkov. Glasi se na ime Jeras Jernej, če jo ne najde, prosijo poštenega najditelja, da jo vrne in odda v prometni pisarni na južni postaji.

Knjižnica dnevnika »NAPREJ«.

Času primerno čtivo kupujte, čitajte, razširjajte

BROŠURE:

Temeljna načela socialne demokracije (Erfurtski program).

Spisal Karel Kautsky.

I. Kdo uničuje proizvodnjo v našem? Cena 30 vin.

III. Kapitalistični razred. Cena 80 v.

IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin.

Propagandni solsi:

Narodno vprašanje in Slovenci. Cena 10 vin.

Vojna in socialna demokracija. Cena 30 vin.

V dobi klerikalizma. Cena 40 vin.

Prvi majnik 1918. Cena 1 K.

Vun z enako volilno pravico! Proč s carino na živila. Cena 40 vin.

Zvišanje duhon. plač. Cena 10 vin.

Tajnosni španske inkvizicije. II., III. in IV. zvezek. Vsak zvezek po 10 vin.

Krst sv. Vladimira. Cena 50 vin.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Cena 70 vin.

Strahovi. Cena 30 vin.

Cerkvene pristojbine ali štolnina. Cena 30 vin.

Razprave VII. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1909. Cena 60 vin.

Kolikoli pritiče družinam vpoklicanih? Cena 20 vin.

Razprave X. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1917. Cena 1 K 50 vin.

Delavske razglednice, 2 vrsti. Cena 20 vin.

Majniške razglednice. Serija po 1 K. Pripovedni in znanstveni solsi:

Lurška pravljica. Cena 40 vin.

Francka in drugo. Spisal Etbin Kržstan. Cena 50 vin.

Dr. Janez Bleiweis in njegova doba. Cena 1 K.

Primož Trubar in naša reformacija. Cena 50 vin.

Pot k socializmu. Dr. Oto Bauer. Cena 2 K.

Pod spovednim pečatom. II. del. Cena 2 K.

Naši zapiski. Nekaj letnikov nepopolnih. Posamezna številka 50 vin.

Pri vseh teh brošurah so cene višje za 30%.

Sodrugi, sodružice! Naročajte zgornje knjižice naravnost ali po dopisnici pri upravi »Napreja«, Ljubljana, Franciskanska ulica št. 6, I. nadstropje. — Vse podružnice »Svobode« opozarjamo, da skrbno marljivo za razširjanje zgoraj navedenih brošur.

Eno leto v narodnem predstavništvu v Belgradu.

Izšla je knjižica pod tem naslovom, ki opisuje delovanje zastopnikov naše stranke prvo leto v narodnem predstavništvu. Cena knjižice, ki jasno očrta delo naših parlamentarcev in le izrazit protest proti klerikalnim in drugim obrekovanjem naših parlamentarcev, je 6 kron. — Naroča se v upravi »Napreja« ali v tiskarni JSDS, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Knjižnica dnevnika »NAPREJ«.

II izšla je druga izdaja II

Komunističnega manifesta.

Spisala Marx in Engels.

Cena 2 K., s poštnino 2-40 K. Naroča se v upravi »Napreja«, Ljubljana, Franciskanska ulica 6/I. Priporočamo, da se denar za brošuro pošlje naprej radi nepotrebnih poštnih stroškov.

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih. Malo Fellerjevega pravega Elza-fluida, in odpravljen so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 velikih specialni steklenici 36 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik, en komad 4 K.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 K. — Pravi balsam 12 steklenic 36 K. — Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št. 252 (Hrvaško).

—C— 930

Izdajatelj: Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vetrovec.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA

.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,

.. BROŠUR ITD. ..

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -

Cene padle.

Vred padca tuje valute izvrstna angleška francoska italijanska

kolesna pnevmatika

gladka in gorska

v ceni

znatno znižana.

J. GOREC

Gospodsvetska c. 14.

Zaloga novih raznovrstnih dvokoles z najboljšo pnevmatiko, posebej plašča, zračna črva in vsakovrstni deli za dvokolesa in razne stroje. — Vzamejo se tudi stara dvokolesa in stroji v račun. 628

F. B., trgovina z raznimi stroji, LJUBLJANA, Stari trg 28.

Pletarje

pod ugodnimi pogoji sprejema tov. Salix, Velika Gorica, Hrvatska.

Stanovanje prosto. — Hrana po ceni.

I. jugoslov. zlatarska delavnica
A. Fuchs, Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6.

Kupujem staro zlato, srebro, kakor tudi briljante, demante po najvišjih dnevnih cenah. Priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. Popravila in nova dela se šujejo v lastni delavnici točno in solidno.

BALKAN trgovska, špedicijska in komis. deln. družba
Podružnica v Ljubljani. Akr. glav. K 1.500.000.

Spedicija vsakega blaga. — Vskladiščenje. — Zaccarinanija. Reekspedicija. — Prevažanje pohištva. Lastnica Ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ
Direktna zveza s progonožne železnice. Telefon št. 366.

Papir za cigarete

Abadie, Samum, Golub, Club, Ottoman, vsakovrstne stročnice, pečatni vosek in konceptni papir priporoča na debelo: „URANUS“ papirnica, LJUBLJANA

Mestni trg št. 11.

Angleško sukno

elegantni vzorci za gospode; kakor za modne, športne, žaketne in smoking obleke.

Odpuščeni vojaki, invalidi, vrnivši se vjetniki (Slovenci), delavci in železničarji znaten popust.

Prva kranjska razpošiljalna
Schwab & Bizjak

Dvorni trg 3 LJUBLJANA Dvorni trg 3

Lastni modni atelle!

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v telju.

in sicer volne, cefirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisane platna za perilo, kloba, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. 220

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadstropju

VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ŠT. 314, Slovenija.

Več zidarjev sprejme

Kranjska stavbna družba

v Ljubljani, Levstikova ulica št. 19.

Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda
Tempel vrelec, namizna
voda Styria vrelec, medi-
cinalna voda Donatski
vrelec, medicinalna voda
:: najmočnejše vrste ::

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnah in restavracijah.

POJASNILA DAJE: RAVNATELSTVO ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA.

Močete ohraniti svojo lepoto? Močete imeti kalno
baržen mehko kožo? Močete solnčnih peg, mozoljev
in ogrcev? Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno,
kožo obnavljajočo pomado! Občudovani bo-
dete! Zavidani! 1 lonček 9 K, št. III. močnejše vrste 12 K
K temu Fellerjevo najfiniješe lilijanovomilno milo 16 K

Močete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava
pomada za rast las doseže bujno lase!
Zapreči prhljaj, prerano osivenje. Za-
brani pleš! 1 lonček 9 K, št. III. 12 K.
K temu močno terovo milo za umi-
vanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo
za brke 2 K 50 vin. in 3 K.

Močijo Vas kurja očesa? Fellerjev
pravi turistiški oblik učinkuje brez bolečin,
hitro in zanesljivo! Nobenih žuljev!

Nobene trde kože! Mala škatlica 4 K, velika
škatlica 6 K.

Zelite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pa-
stije (Kolonjska voda) 1 škat-
lica 7 K. Fellerjev umivalni prašek proti potenju
1 škatlica 6 K. Fellerjev mentolni črtik zoper
glavo- in zobobol 1 škatlica 4 K. Feller-
jev Elza fluid 6 dvojnatihi ali 2 veliki stekle-
nici specialni 36 K. Najboljši parfumi z naj-
finijim duhom od 8 K naprej. Najfiniješi
Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlica 12 K. Močna
Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poština posebej a najceneje

Eugen V. Feller, Ilekarnar, Stubička Douja, Elzatro št. 252 (Hrvatska).

Mariborska eskomptna banka.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Redni občni zbor dne 31. majnika 1920 je sklenil zvišati delniško glavnico od 6 na 10 milijonov kron ter pooblastil upravni svet izdati 10.000 komadov novih delnic po K 400.— nominale pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se zagotovi opcijska pravica na ta način, da pripadejo na pet starih delnic dve novi delnici po kurzu K 700.—.

Za izvrševanje opcijske pravice je treba deponirati delnice pri centrali v Mariboru, ali pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikovecu.

2. Ostalih 4000 delnic se prepusti po kurzu K 850.— novim delničarjem.

3. Delnice participirajo na čistem dobičku banke od 1. julija 1920.

4. Kurzni dobiček po odbitku stroškov in pristojbin se dodeli rezervnemu zakladu.

5. Kupnino je pri prijavi polno vplačati. Od tega zneska se povrnejo 5% obresti do 30. junija 1920.

6. Prijavi se lahko osebno pri banki v Mariboru in pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikovecu ali pismeno s priloženo tiskovino v času od 1. do vštetega 30. junija 1920.

7. Dodelitev delnic si pridrži upravni svet.

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.